

DATUM	14 juli 2019
VOORGANGER	Wijbe Fransen o.p.
EERSTE LEZING	uit het boek Deuteronomium 30: 10-14
EVANGELIE	Lucas 10: 25-37

Ik wil beginnen met een herinnering te vertellen. Vanuit Aruba bezocht ik mijn Amerikaanse zus in USA. We liepen in New York, in de Wallstreet, het financiële centrum van Amerika. Een drukke straat. Plotseling zag ik een man langs de weg liggen. Ik talmde, maar mijn zus zei: "Doorlopen, Wiep". Wat kun je doen als vreemdeling? Ik dacht aan het verhaal van de barmhartige Samaritaan. En telkens als deze parabel terugkomt, moet ik daaraan denken.

We lezen zojuist eerst in Deuteronomium. Dit boek heeft profetische trekken. Eerst herhaalt het bij monde van Mozes de 10 geboden uit Exodus, waarin de relaties met God en de medemens onverbreekelijk met elkaar verbonden zijn. Daarna benadrukt Mozes God lief te hebben, Hem niet enkel te vrezen. De liefde tot God zal het fundament zijn van het leven van Israël, de liefde tot God die het uit de slavernij van Egypte heeft bevrijd en naar het beloofde land heeft gebracht. Deuteronomium komt verschillende keren op die bevrijding terug.

Als teken van dankbaarheid jegens Hem en geïnspireerd door Gods barmhartigheid, moet Israël ook alle andere geboden, inclusief die betr. de medemens onderhouden. Ze geven je leven en geluk. "Kies daar toch voor!", betoogt Mozes.

Ps 119 bemediteert de vreugde van de Wet, de Torah, 176 verzen lang!

Het opvolgen van de geboden is geen onmogelijke opgave en om ze te kennen hoef je geen grote reis te ondernemen. Nee, ze zijn dichtbij je, ze zijn in je hart. Deze woorden suggereren empathie, meevoelen, meeleven.

De Britse schrijfster Karen Armstrong, die veel over de grote wereld-godsdiensten schrijft, zegt: "Het hart van elke godsdienst is de compassie". Voor Joden en christenen is Ex 3 essentieel. In zijn openbaring aan Mozes zegt God: "Ik heb de ellende van mijn volk in Egypte gezien, de jammerklachten om zijn onderdrukkers gehoord: ja, Ik ken zijn lijden. Ik daal af om mijn volk te bevrijden". Voor de christenen wordt Gods barmhartigheid nog explicieter, wanneer Hij mens wordt in Jezus en onze partner en reisgenoot wordt. Jezus, de goede samaritaan! En ook voor de moslims is Allah de Barmhartige. "Daarom", schrijft mevr. Armstrong, "is voor de gelovigen van de verschillende godsdiensten de barmhartigheid of compassie de kern van hun leven - zou dat moeten zijn. Wat je bij jezelf als mens ervaart aan geluk, verlangen en pijn, zie dat ook terug bij de ander. Ga met de ander om, zoals je graag wilt dat de ander naar jou omkijkt". Het is de gulden regel van het evangelie.

“Het woord is dichtbij”: dit woord brengt ons naar de kern van het evangelie van vandaag: “Wie is mijn naaste? Wanneer word ik iemands naaste, kom ik iemand nabij?” Jezus verandert welbewust de vraag van de wetgeleerde. I.p.v. enkel te focussen op jezelf - “Wat moet ik doen om het eeuwig leven te **verwerven**?” - bevestigt Hij vragenderwijs het kerngebod van Dt. Wees niet egocentrisch, plaats niet jezelf in het middelpunt, maar de Ander / de ander met een grote letter en met een kleine letter. Dan volgt de parabel van de barmhartige samaritaan. Samaritanen werden door de Joden met de nek aangekeken, maar Jezus stelt ze nogal eens tot voorbeeld (een Samaritaan is de enige van de 10 melaatsen die terugkomt om Jezus te danken voor zijn genezing; ook de vrouw in het Jo. ev. waar Jezus een lang gesprek mee voert is een Samaritaanse).

Blijkbaar zijn allerlei vrome titels niet voldoende om naaste te worden van de ander, maar is er een innerlijke herkenning nodig om naast de ander te gaan staan. Precies degene waar je het niet van verwacht komt in beweging en toont barmhartigheid, compassie. De Samaritaan neemt alle tijd en moeite om voor de halfdode man te zorgen.

Ons begrip van compassie wordt in deze tijd wel meer dan ooit op de proef gesteld. Vertegenwoordigers van de grote wereldgodsdiensten hebben met wrede onbarmhartigheid de anderen behandeld: het christelijke Duitsland jegens Joden en andere groepen, Israël jegens de Palestijnen en de IS jegens andersdenkenden. Over de hele wereld neemt het aantal gevoelloze dictaturen toe en benauwen ons de grote aantallen vluchtelingen, die vanwege geweld of om een beter economisch leven hun heil in onze contreien proberen te zoeken. Hoe ga je daar als land mee om?

Ik weet niet hoe het u vergaat, maar wij worden overstelpt met post voor goede doelen. Met zoveel post dat onze overleden Kees vaak zei dat men de kosten voor die post beter aan het goede doel zelf kon besteden. Zelf raak ik ontroerd door de grote bedragen die Nederland bij bepaalde rampen doneert, ook al is het met behulp van de tamtam van de media.

Temidden van toenemende verharding en individualisme staan wij voor de keus in ons eigen hart te kijken en van daaruit de ander aan te kijken. Zelfkennis kan dan uitgroeien tot mensenkennis, tot herkenning en erkenning van de ander. Daartoe nodigt de Schrift ons vandaag uit.